

Na to se jameva meniti o drugih stvaréh in pes je kmalu pozabljen. Po kosilu se mislim odpeljati in prašam krčmarja za račun.

„Precej“ — pravi — stopi k omari, vzame iz nje košček krede, odgrne nekoliko prst na mizi in jame pisati: „Dva zrezka“ —

„Prosim“ — ga vstavim jaz — „kolikor se spominim, sem imel le enega.“

„Nič ne dé, je že taka navada pri meni,“ me zavrne in piše dalje vse po dvoje, tako, da je na ta način v svoji lastni gostilnici na moje stroške jedel in pil. Račun je bil vsled tega pa tudi jako zabeljen, toda jaz se nočem puliti s krčmarjem, temveč plačam vse, se vsedem na voz, kamor me gospodar krčmar lastnonožno spremi in tam pomaga nakupljeno robo primerno razdeliti po vozu, da bi mi ne bila na poti; potem prizdigne malo svojo kapico, mi želi srečno pot in da se kmalu zopet pripeljem, pozdravlja mojega očeta, se zasučje krog svoje akse ter majè proti hišnim vratam, jaz pa poženem konja in kmalu mi je mesto za hrbtom.

(Dalje prihodnjič.)

Za poduk in kratek čas.

* *Kdo je najbolje, kdo najslabeje plačan?* Neki Anglešk državnik je rekel: „Najbolje plačamo one, ki nas moré — generale; za temi one, ki ljudi slepijo — politikarje; za temi one, ki nas kratkočasijo — pevce in pevkinje, plesalce in plesalke, muzikaše in gledišine igralce; — najslabeje pa one, ki nas v znoji svojega obraza podučujejo — učitelje“, — a rekli bi še, da one, ki nas v nevarnosti svojega življenja ozdravljajo — zdravnike.

„Škol. Prij.“

* V neki vasi Alzacije se bere napis na hiši, ki je vreden, da ga tudi v naš list prestavimo. Pač veliko modrosti za vsakdanje življenje je v sledečih vrsticah:

*V cerkvi pobožen,
Pri velikih gospodih nezaupen
Na ulicah spodoben,
Pri mizi zmeren,
Domá prijazen.
Kdor se drži teh pet reči,
Všeč je Bogu in ljudém!*

Mnogovrstne novice.

* *Rumenega snega* je prve dni tega meseca padlo veliko na več krajih Turčije, v Perziji in celó do Siroške puščave v Arabiji. V Bagdadu, enem največih Turških mest, je bilo tacega snega 1. sušca vse polno; rumen je bil, kakor da bi bil prah rumene ilovice potresen po njem. Enak rumen sneg je padal pred 10 leti prisenca meseca tudi na Šleskem, kjer so ga kemično preiskavali in našli, da rumena barva ni druga bila kakor prah Afrikanskih puščav. In tako je tudi sneg v gori imenovanih krajih Turčije in Perzije gotovo dobil rumeno barvo iz Afrike, od kodar so iz ondašnjih puščav siloviti viharji prah raznesli daleč okrog, ker je znano, da so ondi prve dni tega meseca hudi piši razsajali.

* *Petrograd lepo mesto.* Kakor časniki pripovedujejo, je Nj. velčanstvu cesarju našemu prestolno mesto Ruskega cara se tako dopalo, da je o pogledu njegovem začuden vskliknil: *Krasno mesto je res ta Petrograd!* In ko je gledal Rusko armado, da je rekel: vse žive dni nisem videl tacih junakov! — Na svečani smotri (paradi) so Ruski vojaki pozdravljali našega cesarja s klicem: „Zdravlje želajam!“ — Dalje piše „Pučki Pr.“ o go-

spodih, ki so cesarja našega spremljevali na Rusko, da so se vrnili vsi v Ruske bunde in kape zamotani domú, in iz samega Andrassy-a postal je pravi pravcati Rus; pred stricevo bundo ni bilo videti ne enega cifrastege Magjara. „Što čemo?“ — pravi „Puč. Pr.“ — „horeš moreš“ je rekel frater, pak je i tu tako; časti menjaju i običaje i navade.“

Naši dopisi.

Iz Trsta 15. marca. — V enem zadnjih listov „Sl. Naroda“ se je neki „nulla dies sine linea“ oglasil in na vse kripnje Rojansko čitalnico hvalil. Temu gospodu bi jaz rad povedal, da tukajšnji pošteni narodnjaki njegov dopis tako-le tolmačijo: „nullum verbum“ — — čem reči, nobene besede brez laži.* I bogme, taka je tudi. Evo dokaze. Dokler Rojanska čitalnica obstoji, od 21. junija l. 1868, sem jaz njen ud in dobro poznam vso njeno zgodovino. Sprva, dokler jej je bil predsednik gosp. Zor, on in gosp. Cegnar in gosp. Piano voditelji njeni, bila je vedno polna kmetov, mladih in starih obojega spôla; govorilo se je slovensko, in besede so bile lepe čestokrat. Potem je predsedstvo prišlo v kmečke roke g. Požar-a. Še vedno je pošteno napredovala. Potem se je bila nekako predružačila, predsedstvo se je oddalo vrlim narodnjakom. Še zmirom bilo je dobro. Al počasi, to je, zdaj skoro leto in dan, začela se je v njo vrvati vsake baže mešanica po stanu in narodnosti — in napredovala je res. Pa v čem? Preje se je mnogo napredlo v plesih, laščini in razprtiji. Da! zadnja igra bila je tako „napredna“, da med igro so rigali — po igri (o postu v slovenskem društvu!) plesali (v pohujšanje naroda našega ali morebiti v poduk?!) prepirali se tudi in žugali z „Ohrfeigen“! Na, to je lep napredek! Še nekaj. V Rojanski čitalnici ni čisto nič „fajn“ in „nobel“, če ne plešejo in sicer laških plesov, govorijo laško in če poštenega domačega kmeta po strani ne gledajo s psovko: „guarda là quei mostri di sciavi!“ Vrh tega pripelje marsikdo cel regiment oseb seboj, ki se šopirijo kakor petelini, če se pa za kak dober namen novci nabirajo, pa ne dadó beliča. Gosp. Ružička, odbornik, do grla sit takega napredka, se je po zadnji igri izbrisal iz društva in ž njim več drugih.

Tudi „nulla dies sine linea.“

Iz Gorice 15. marca. — Tukajšno katoliško-politično društvo, ki ga policija ni še zadušila kakor vaše Ljubljansko, je v zboru svojem 12. dne t. m. grofu Hohenuwartu in družnikom njegovim za pogumno brambo svobode katoliške cerkve enoglasno izreklo iskreno priznanje. Prav tako, kajti to je gotovo misel ogromne večine slovenskega naroda, in oni zborov sklep je bil pravi glas njegov. — „Sveti Veliki teden in Velika noč“ ali cerkvena opravila tega sv. časa — s pravili za duhovne in pojasnili za ljudstvo, se zove knjiga v latinskem in slovenskem jeziku, ki pride te dni tukaj na svetlo sestavljena po prof. Andr. Marušiču, znanem izvrstnem pisatelju slovenskem. Dobro došla bode obojni strani, za katero je zložena.

Iz Idrijskega loga 12. marca. — o — Brali smo v nekaterih časopisih o Laški zavarovalnici „L' unione“, ki ima svoj sedež v stolnem mestu Italijskega kraljestva. In res, tudi v naše kraje sta lansko leto priromala dva agenta asekurance. Na dušo sta, kakor Lah zna, go-

*) Prav tak dopis nam je danes došel iz Tržaške okolice od družih častitih rok, ko je bil že ta natisnjen; zato ga moramo odložiti in iz njega le povedati še to, da neki osmošolec Kenda je zvonec nosil med kričač iza ples!!!

Vred.

vorila našim kmetom: „sliste ga vi voce! mi ga imamo za vas ana prav lajpa sreca.“ Zavarovala sta poslopje sila dober kup, in zato tudi odnesla samo iz Idrijske okolice blizo 3000 goldinarjev.

— — — — —
Vi dalje si ribljite svoje nosé,
— — — — —

Furlanče smuk! z dnarcem
Čez Vremeske vrhè.

Národna pesem.

Iz družih časopisov pa zdaj vemo, da „L' unione“ še pravice nima tú pri nas v Avstriji do zavarovanj. To je treba, da naši ljudje vedó. Ljudstvo pri nas bilo je za to lahonsko asekuranco jako navdušeno. Nekater zavarovanec kupil si je po dve tablici, da ju obesi za vnanji kinč na svojo hišo. Silno dober kup zavarovanje, in najeti domači mešetarji pomagali so Lahonom, da sta vjela kar sta lovila. Zavarovanci menijo, da so pogodbo sklenili samo za eno leto, al v dotičnih policah stoji: „Avertenza. Il presente Contratto ha la durata di anni 10.“ To je za 10 let. Kako pa hoče naš kmet vedeti, kaj je v polici zapisano, ki je pisana v Laškem jeziku? Slovenska lastna imena v teh policah so silno popačena in po Laškem pravopisu vstrojena.

Rojaki! ako hočemo, da nas bodo vendar enkrat drugi narodi spoštovali, začnimo najpred sami sebe spoštovati. Vsaj imamo svojo domačo zavarovalno banko „Slovenijo“ v Ljubljani; to podpirajmo! Grdo in sramotno je res, da zaradi osebnega maščevanja so nekateri narodnjaki vdrihali po tem narodnem zavodu. Vsak poštenjak lahko prevede, da to ni prav. Bodimo v národnih rečéh zložni, ter podpirajmo drug družega, ne pa da napeljujemo vodo na kolesa svojega sovražnika, ki se res lahko na široka usta smeja, ako vidi, da domači podpirajo ptuje zavarovalnice, svojih lastnih pa ne. V prijazni slogi tedaj podpirajmo domače naprave, da morejo biti domovini na čast in deležnikom na korist!

Iz Šmarske okolice na Dolenskem 12. sušca. (O uravnavavi zemljiškega davka.) Željno smo pričakovali nove tarife zemljiškega davka po novi postavi in se nadjali, da bode po vsem na pravični podlagi izdelana, in se nam odmeril pravičen davek, kakoršnega ljudstvo plačevati zamore. Al zeló smo se zmotili. Ko smo imenovano tarifo v roke dobili in jo na tanko pregledali, osupnil nas je strah videti visoke številke plesati na papirji; še bolj potrtega srca smo pa bili, ko smo cenilne izdelke pregledovali in videli, na kakošnih podlagah so pridelki cenjeni. Res se moramo čuditi dotičnim gospodom, da so brezozirno tak račun naredili, ne gledé na pogostne uime in vremenske nesreče naše okolice. Menda so mislili ti gospodje, ker je v naši okolici vas Paradišče, kateri Nemci „Paradeis“ pravijo, da je naše polje res v paradižu! Naj si dadó povedati, kako nam eno leto suša, drugo slana, tretje rija in toča itd. pridelke jemlje. *) Vrh vsega tega imamo pri nas še to veliko nadlogo, kakor je znano, da na vsako tretje leto, ki mu pri nas pravimo „črvije leto“, črv neusmiljeno vsem poljskim pridelkom korenine spodjeda, posebno pa ječmen in proso včasih popolnoma vniči. No, zdaj pa dotične gospode očitno vprašamo: ko ste nam tarifo izdeljevali, ali od vsega tega niste nič vedeli? Pač res bi se mogli presrečne imenovati, ko bi na enem oralu navprek toliko pridelali, kakor vi, gospodje, pravite; al starodavne skušnje nas učijo, da v najboljših letinah se komaj na enem oralu toliko pridelala, kolikor se je vzelo za podlago imenovanim tarifam. Pri starem

*) Popise slabih letin od 1869 do lani smo izpustili zato, ker postava le letine zadnjih 15 let do 1869. leta v poštev jemati veleva, tedaj od leta 1854 do 1869. leta. Vred.

katastru so tujci naša zemljišča cenili, ki niso poznali naše dežele, in nam tako visoke davke na glavo nakopali; ali hoče spet tako biti, da pademo nazaj v stare grehe? Mili Bog tega ne daj! Dajte nam naše domače rojake, ki dobro poznajo našo Kranjsko deželo in potem tudi morejo čisti dohodek od vsacega zemljišča po resnici in pravici razločiti. In ta blagi namen, mislimo, ima cesarjeva postava od leta 1869, ne pa šravfati davkov visoko.

M. Ilovár,

kmet v imenu več družih.

Iz Ljubljane. (Telegram „Novicam“ iz Dunaja 17. marca popoldne.) O razpravi druge vladne verske predloge (o cerkveni zalogi), ki se je včeraj začela in za katero se je vpisalo 25 govornikov naše (pravne) stranke, so govorili dr. Meznik, grof Hohenwart (zopet izvrstno), Pflügl, Dipavli, Weber, Vitežič, danes Karlon kot govornik za vse ostale, ki niso mogli na vrsto priti. Vsi so govorili zoper vladno predlogo; za njo ni govoril nobeden, ker so si vladni privrženci besedo dali, da ne govorijo nič, in hočejo le z glasovanjem podreti nasprotnike. Ker se naša stranka, ki se je o splošni debati nasproti postavila tudi tej postavi, ne bode udeležila nadrobne debate, bode tudi ta predloga kmalu v zavetji liberalnem.

— (Odbor družbe kmetijske) je 7. dne t. m. vpričo zastopnika c. k. deželne vlade viteza Rotha in deželnega glavarja viteza Kalteneggerja imel pod predsedstvom bar. Wurzbacha sejo, v kateri se je za več razdelkov kmetijstva razdelila državna podpora. V imenu dotičnega odseka je podpredsednik dr. Costa najpred poročal, kako naj sebi razdelila podpora z 1990 gold. za napravo kalí in vodnjakov. Prosilo je 35 občin (sosesk), 17 iz Notranjskega, 17 iz Dolenskega, 1 iz Gorenškega. Prošnjikov tedaj veliko, denarja pa le 1990 gold. Po tem takem je bil enoglasno prvi sklep, da takim soseskam, ki so prosile za veliko podporo: za 500 gold. in še več, se ne more dati podpora, ker bi ves denar pošel, če bi se le kakim 4 ali 5 dala podpora, in bi po takem se odbiti morale prošnje 30 občinam; če se pa tistim, ki veliko potrebujejo za napravo vodnjakov, dalo le malo, ne morejo s tem malim doseči svojega namena. Po tem načelu, enoglasno sprejetem, se je razdelilo gori imenovanih 1990 gold. Obveljalo je tudi načelo, da se polovica podpore županstvu brž dá, ko se je družbi kmetijski poslala od občinskega odbora podpisana pobotnica, druga polovica pa po dodelanem vodnjaku (kalí), če potrdita to duhovnija dotične fare in pa predstojnik dotične kmetijske podružnice.

Na Notranjskem je občina Col dobila vrh lanskih 90 gold. še 100 gold., — občina Gorenje je dobila 100 gold., — občina Orehek 100 gold., — občina Košana 100 gold., — občina Gaberče pri Senožečah 200 gold., — občina Senožeče 200 gold., — občina Preser za-se 100 gold. in za vas Gornja Brezovica 100 gold., skupaj 200 gold., vas Butanjeva v občini Št. Jošt 150 gold. Nekoliko družih občin je bilo priporočenih za prihodnje.

Na Dolenskem je dobila občina Kostanjevice za vasí Vodenica in Arziše skupaj 120 gld., — občina Doberniče za Selo pri Žumberku 40 gold., — za Podžumberk 30 gold., za Arčevca 30 gold., skupaj 100 gold., — občina Cesta pri Laščah 180 gold., — občina Lipoglav 60 gold., — občina Račna za Ilovo goro 200 gold., — občina Boštanj za Vrh 180 gold. — Tudi nekatere Dolenske občine so bile priporočene za prihodnje.

Iz Gorenškega je podpore prosila samo ena občina, namreč Motniška; al ta je hotela toliko, da jej z majhno pripomočjo ni pomagano.

O družih podporah je poročal dr. Jan. Bleiweis; sklepi so bili sledeči: Podpore za kmetijske mašine ima družba 500 gold., za ta denar se kupijo ročne mlatnice, čistilnice semenskega žita itd. po novi znajdbi in pa gorjanski plugi (plugi obračavniki); poseben odsek bode pa še le poročal, komu in kako naj se dadó te mašine. — Novim 3 sirarskim družbam na Gorenškem: v nemškem Rovtu, Ravnah in Nomeni se dá vsaki po 90 gold. podpore, marljivemu gospodarju P. Staretu v Podjeli pa 50 gld. in pohvalo za izvrstno pridna dela na planini. — V podporo srenjskega šolskega vrta v Ratečah na Dolenskem se je dalo enkrat za vselej 120 gld. — Od Istrijske družbe kmetijske v Rovinji in od kmetijske družbe v Trstu se je za 150 gold. naročilo hvaljenega semena svilnih črvičev, ki se bode svilorejcem, ki se oglašijo za nj, dalo za polovico cene, učiteljem pa, ki se pečajo s svilorejo, $\frac{1}{4}$ lota zastonj; — deželni vino- in sadjerejski šoli na Slapu se po poti deželnega odbora v namen svilorejskega nauka dá 80 gold. za nakup mikroskopa in 2 gold. za nakup gorkomera, vrh tega pa tudi nekoliko semena svilnih črvičev, z naročilom, da po poti deželnega odbora vsako leto poroča o skušnjah svilorejskih.

— **Lan Ruski je prišel.** Kdor ga je naročil, naj pride po-nj in za mernik plača 5 gld. v pisarnici družbe kmetijske.

— (Iz seje deželnega odbora 13. marca.) Dopis deželnega predsedstva, da je od deželnega zbora kranjskega 20. decembra l. 1873. sklenjena postava „o nadaljevalnih ljudskih šolah“ od cesarja potrjena, vzel se je na znanje. — Oddale so se sledeče službe v uradu deželnega odbora: služba kancelijskega oficijala pri deželni pomoč. pisarni praktikantu Jožefu Zanoškarju, služba računovodskega oficijala ingrosistu Hermanu Tomanu, služba računovodskega ingrosista praktikantu Valentinu Vojvodi in služba kancelijskega asistenta v blagajnici praktikantu Josipu Paternostu. — Dopis deželnega predsedstva, da je ministerstvo pritrdilo, da okrajne blagajnice ostanejo tudi leta 1874, vzel se je na znanje. — Županstvu občine sv. Jošta pri Polhovem gradcu se veleva, da zadnji čas v 4 tednih ima novo volitev občinskega zastopa izvršiti, če ne, zapade kazni.

— (O zemljiškem novem davku) je „Novicam“ došel dopis iz Senožeč, ki kaže, da so operati Postojnske celnice komisije jako pomanjkljivi, stroški za obdelovanje deloma izpuščeni, deloma pa tako nizko postavljeni, kakor se delavci pri nas niso še nikoli plačevali. Pri vseh razredih njiv je postavljena plača sejavcu za 1 oral 25 krajc. Kje nek je sejavec, ki za 25 kr. bi oral prostora obsejal? kje da bi za 50 kr. turšico ali krompir osipal ali kepe tolkel? in še več družega tacega. Zato pozor, kmetovalci! čas pritožeb poteče konec tega meseca. Delajte, da ne bo prepozno!

— Ni davno, kar smo zgubili dva visokospoštovana narodna dušna pastirja: Vrhniškega dekana gosp. Bonnerja in pa župnika Velesovškega g. Varl-na, kar nam doide žalostna novica, da je včeraj popoldne dekan Kranjski gosp. Reš nagle smrti umrl.

— (Slovenska gledališka predstava in čitalnična beseda), una 7., ta 15. dne t. m. bile ste hvalé vredni. Posebno čestitamo gospodičini Melaniji Hohnovi, ki je v Beethovenovem „trio“, potem pa po motivih opere „Faust“ sama na glasoviru tako izvrstno igrala, da ste obe te produkciji bile sprejeti z gromovitim ploskom, katerega delež gré tudi našemu kapelniku g. Schantelnu in pa gosp. Koberer-u. Izvrstno kakor navadno je sodeloval tudi naš pevski zbor.

— (Iz Trsta) je „Novicam“ 15. dne t. m. došel dopis, ki se strašansko huduje o tem, da dr. Razlaga črtijo zato, ker stoji na strani liberalne vlade in liberalnih nemških mož, in da take, ki ž njimi vlečejo, brezverce imenujejo. Da naši bralci poznajo, kako šni tiči slavo pojó mladostlovcem, podamo iz tega pisma glavne točke prav tako, kakor jih je pisal Tržaški brambovec „napredka“ — tako-le:

„Ali se ne spomnite da časi za črne klerikalce in reacijonarje so menili! hvala Napredku. Morebiti da vam je žal da nismo med vaše vmazane klerikalce šteti, a tud ne bomo. Kaj bote pa nato rekli od Nas v Trstu ki ravno danes (postno nedeljo) imamo veliko Maskerado in Corso pa tudi plese ter nismo sami brezverci, temuč so tudi pobožni kaaaatoličani in več drugih vir, pa poglete še neumna (po vašim) Natura Nam je prav lepo vreme dala, kir vse te dni smo imeli hud mraz pa dones je prav spomladni dan, in vse to vam neumnežam in klerikalcam na truc — — — ah se bote grizli na to! Zdravi ostanite in poboljšajte se.

En Slovenec v Trstu prebivajoč
Vatilapesca! Mameluco.

Tako se glasi pismo Tržaškega „naprednjaka“, čegar tovariši in gotovo tudi on sam so pisatelji izvirnih dopisov, ki jih prinašata „Slov. Nar.“ in „Soča“. Le prehuda jeza je menda „naprednjaka“ napotila, da je kar naravnost ozmirjal „Novice“, pa se še bal, da „ne bodo tako korajžen en odgovor dati“. — V odgovor temu Tržaškemu prebivalcu se res ne moremo spuščati in „Vatilapesca“ prepustimo našemu „Brenceljnu“ v obravnavo. Vprašamo ga le: kako to, da je bil v nedeljo samo iz maškarado in plesom zadovoljen in da se ni na korzu napravilo tudi še očitno bordelišče mladostlovcem „napredku“ in „občni svobodi“ na čast in „nam neumnežam in klerikalcam na truc“?

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. V zbornici poslancev je bila prva „verska“ postava z večino glasov sprejeta v specijalni debati, pri kateri pa je naša (pravna) stranka iz zbornice izostala, Poljaki pa so jej krepko nasprotovali. — Zdaj gre ta postava v zbornico gospôsko. — Druga „verska“ postava pa se je začela že tudi obravnavati v zbornici poslancev, kakor naznanjajo „Novice“ na drugem mestu. — 7. dne t. m. pa se je zgodilo nekaj, kar je ustavoversko centralistično koterijo in njene časnike strašansko potrlo, ali, kakor „Sonn- u Montagszeit“ pravi, „Heulen u. Zähnlappern“ napravilo med njimi. Papež namreč je razposlal okrožnico (encykliko) vsem kardinalom in škofom cesarstva Avstrijskega, v kateri jim z živo besedo na srce poklada pogubno nevarnost, katera katoliški veri žuga po verskih postavah, ki so „istega duhá kakor Pruske, katere iz cerkve delajo sužnico svetnim gosposkam“ Ob enem — pravi okrožnica sv. očeta — se obračam do cesarja Franc Jožefa, preljubljenega našega sina v Kristu, in ga za božjo voljo prosim, „naj nikakor ne trpi, da bi v veliki njegovi državi cerkev pahnjena bila v sramotno sužnost in bi katoliški njegovi podložniki prišli v največe stiske.“ — Zbrani so ravno zdaj tudi večidel vsi škofje na Dunaji in se posvetujejo, kako postopati nasproti nadlogam, ki žugajo katoliški cerkvi. — Vse to, potem tehtni upor blizo 80 poslancev v zbornici poslancev in zunaj nje ogromna večina katoliškega ljudstva dela velik strah vladni stranki, da ne bi presvitli cesar konečno odrekel potrjenje tem postavam, ki — kakor na Pruskem — po papeževi okrožnici pomenijo borbo s katoliško cerkvijo.